

Поезія кольору і світла

У Чернівецькому художньому музеї — нова експозиція. Тут представлені твори Івана Терена. Майстер працює у традиційній галузі буковинського народного мистецтва — різьбі по дереву.

Іван Терен народився у м. Вашківцях на Вишниччині. Навчався у художньо-ремісничому училищі № 5. Закінчив Чернівецький університет. Майже десять років займається художньою різьбою по дереву.

З творчістю Івана Терена любителі мистецтва знайомі з 1984 року. Відтоді майстер бере участь у художніх виставках. Сьогодні — це відомий різьбяр. Його твори є у приватних та музейних колекціях, експонуються в Україні та за кордоном.

Джерелом його творчості є уславлене мистецтво Гуцульщини та Буковини, на яке він спирається як у техніці, так і у доборі візерунків. З великим тактом Іван Терен творчо переосмислює народні традиції, чим збагачує давнє мистецтво. Про це красномовно свідчить і нинішня виставка, на якій експонується близько 60 творів: декоративні тарелі, скриньки та рахви, топірці, різьблені хрести. Всі його вироби декоровані з різьбленим орнаментом, часом інкрустовані металом. Вражає висока техніка виконання.

Справжнє захоплення викликає мереживне розмаїття візерунків. Традиційна суха плоска різьба прислужилася майстрові у творенні напрочуд виразних і ошатних композицій. Індивідуальність і неповторність його творчої манери виявляється у притаманній його різцю мелодійній, співучій рит-

міці геометрично-рослинних орнаментів. Захоплює артистична імпровізація, з якою різьбяр творить різноманітні композиції. Основними мотивами є давні елементи: ромби, «зубці», «головкати», півромби з гачками, розети, стеблини з квітами, «колачки», «пшеничка», «смереки», «кучері» тощо, а також авторські — «буковий горішок», «буковий листочок». Форми тарелів, прямокутних скриньок, круглих рахв, майстерно узгоджені з орнаментами, що надають їм вигляду коштовних рідкісних виробів. Яскравим прикладом може бути щедро декорована прямокутна скринька «Гуцулка» (1986 р.). Основою її орнаментальної композиції є коло (давній солярний знак). Центральна частина накривки заповнена ланцюжком з трьох круглих розет, що рельєфно виступають на мерехтливому тлі «ільчастого письма».

Очевидно, Іван Терен найбільше полюбляє круглі форми. Про це красномовно свідчать чудові декоративні тарелі, чарки та рахви.

Поруч з такими засобами виразності, як композиція, лінія, ритм, у різьбі по дереву важливе місце у декорі різьблених

творів мають колір і світло. Він цінує м'який, водночас глибокий брунатний тон груші. Використовує також тонований явір та липу. М'яко грають світлотінню на «цьоканому» тлі круглі розети, складені у прихливу сітку «кучерів». У заглибинах «копаничок» тіні згущаються, а незамані різьбою плоскі елементи

узорів випромінюють сріблясте сяйво. Світло виявляє об'єм, глибину рельєфу і надає кожній композиції неповторного поетичного забарвлення.

Тетяна ДУГАЄВА,
мистецтвознавець.

НА ФОТО: під час виставки Івана Терена.
Фото Григорія Соколовського.

«Буковина» З грудня 1992 р.